Co-schrijven met open source

Tijdens deze les gaan de leerlingen ervaren hoe open source werkt door samen een verhaal te creëren. Ook leren ze hoe je samenwerkt in online tekstverwerkers en schrijven ze samen hun eigen doorgeefverhaal.
Totale duur: 1 lesuur.

LESOPBOUW

- Introductie: Een doorgeefverhaal op papier.
- Verdieping: Open source versus copyright.
- Doen: Samen online een eigen doorgeefverhaal schrijven.
- Afronding: Toepassingen van open source en de voor- en nadelen.

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en lesbrief, print er één per drie leerlingen.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.

DIFFERENTIATIE

In deze les werken de leerlingen in een online tekstverwerker. Gebruik hiervoor de tekstverwerker die bij het officepakket van de school past. Dit kan bijvoorbeeld Google Docs zijn, of Word Online van Office 365. Afhankelijk van of de leerlingen al eens in een online tekstverwerker hebben gewerkt, kun je het programma uitleggen voordat ze met de lesbrief aan de slag gaan.

VERBINDING MET BEROEPEN & ARBEIDSMARKT

Steeds meer bedrijven ontwikkelen open source software. Dit houdt in dat het niet slechts door hun eigen softwaredevelopers wordt ontwikkeld, maar dat ieder individu bij kan dragen aan de ontwikkeling van de software. Voorbeelden van open source software zijn: de webbrowser Firefox, de CoronaMelder-app van de Rijksoverheid, de mediaspeler VLC en website-ontwikkelsoftware WordPress.

ETHIEK & TECHNOLOGIE

Het principe van het doorgeefverhaal wordt vaker toegepast, niet alleen bij het schrijven van verhalen, maar bijvoorbeeld ook bij het ontwikkelen van computerprogramma's. Dit heet ook wel open source. Bij open source wordt de broncode van software vrijgegeven waardoor iedereen mee kan werken aan de software. Dit is de tegenhanger van copyright / Intellectual property (IP) waarbij de maker van een product een duidelijke eigenaar heeft met eigendomsrecht. Voordeel van open source is dat er door samen te werken betere producten kunnen ontstaan en het voor iedereen toegankelijk en beschikbaar is (incl. achterliggende codes). Nadeel is dat het lastig is om te achterhalen wie wat heeft gemaakt (iedereen kan overigens alles aanpassen). Hierdoor is het verdienmodel wat lastiger, en is het bijvoorbeeld moeilijker om de kwaliteit te waarborgen (wie is immers verantwoordelijk?). Waar ga je voor? Open source of copyright?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerndoelen	21st century skills
1 De werking en het (creatieve) gebruik van digitale technologie DG3.1 Interactie en creatie met digitale technologie.	**1 ICT-basisvaardigheden** De leerling kan met tekstverwerkingssoftware tekst typen en opmaakfuncties gebruiken.	**1 Nederlands** De leerling leert zich schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.	**1 Samenwerken**
2 Veiligheid & privacy in de digitale wereld DG2.1 Veiligheid in de digitale wereld.	**2 ICT-basisvaardigheden** De leerling maakt gebruik van een geschikt platform in de samenwerking met anderen.	**2 Nederlands** De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.	**2 Creatief denken**

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans, WisMon.

INTRODUCTIE

Openingsslide

Slide 1, Klassikaal

We gaan een verhaal schrijven. Maar niet zomaar, we gaan het co-schrijven. Verdeel de leerlingen in groepjes van vijf. Geef ieder groepje een vel papier. Leerling 1 schrijft één regel op, een beginregel van een verhaal. Hij/zij geeft het door aan leerling 2, deze schrijft een tweede regel, etc. Vervolgens worden de verhalen klassikaal voorgelezen.

VERDIEPING

Slide 2, Klassikaal

Vertel: Jullie hebben zojuist samen een verhaal gecreëerd door co-schrijven. Een andere manier om samen te creëren is open source. Dit wordt vaak toegepast bij het ontwikkelen van bepaalde software. Bij open source software is de broncode (source) gepubliceerd en vrij beschikbaar voor iedereen. Iedereen kan en mag deze software kopiëren, aanpassen, aanvullen en verspreiden zonder kosten te maken aan auteursrechten en/of toeslagen. Zo kun je meer inzicht krijgen in hoe een bepaalde software werkt door de broncode te bekijken, of nieuwe software ontwikkelen door de broncode aan te passen.

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT

Slide 3, Handig om te leren om...

Vertel: Steeds meer bedrijven ontwikkelen open source software. Dit houdt in dat het niet alleen door hun eigen softwaredevelopers wordt ontwikkeld, maar dat ieder individu bij kan dragen aan de ontwikkeling van de software. Voorbeelden van open source software zijn: de webbrowser Firefox, de CoronaMelder-app van de Rijksoverheid, de mediaspeler VLC en website-ontwikkelsoftware WordPress.

Slide 4, Klassikaal

Vertel: De tegenhanger van open source is copyright / Industrial Property (IP). In het geval van copyright / IP heeft alleen de maker rechten om het werk openbaar te maken, aan te passen of te verveelvoudigen.

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans, WisMon.

DOEN

Slide 5, Groepswerk

Vertel: Jullie gaan nu opnieuw co-schrijven, maar dan online via een open source tool / hulpmiddel.

Laat de leerlingen in groepjes van drie de stappen volgen van de lesbrief. Laat ze hierbij gebruikmaken van een online tekstverwerker die past bij het pakket van jullie school, bijvoorbeeld Google Docs of Word Online van Office 365. Afhankelijk van of de leerlingen al eens in een online tekstverwerker hebben gewerkt, kun je het programma uitleggen voordat ze met de lesbrief aan de slag gaan. Laat de leerlingen bij het verbeteren van de verhalen vooral focussen op structuur, verhaallijn en woordkeuze. Let op: ze geven geen feedback op elkaars verhaal, maar passen echt elkaars verhaal aan. Op deze manier ervaren ze hoe open source er aan toe gaat.

AFRONDING

Slide 6, Klassikaal

Bespreek met de klas:

- Hoe was het om samen via open source een verhaal te schrijven?
- Wat was er fijn aan samen een verhaal schrijven? (Bijvoorbeeld: meer creativiteit, meer spellingscheck, etc.)
- Wat was er vervelend aan samen een verhaal schrijven? (Bijvoorbeeld: niet duidelijk wie wat heeft geschreven, niet in de hand wat anderen schrijven, geen eigenaarschap, etc.)
- Zoals we eerder in de les gezien hebben, wordt open source vaak toegepast bij het ontwikkelen van software. Wat zijn eventuele voordelen van open source software? (Bijvoorbeeld: door samen te werken kunnen betere producten ontstaan, open source software is voor iedereen toegankelijk en beschikbaar inclusief de achterliggende codes, het is democratischer, iets kan sneller ontwikkeld worden, etc.)
- Wat zijn eventuele nadelen van open software? (Bijvoorbeeld dat het lastig is om te achterhalen wie wat heeft gemaakt, omdat iedereen alles aan kan passen, hierdoor wordt het verdienmodel lastiger en is het moeilijker om de kwaliteit te waarborgen, etc.)
- Stel, jij gaat je eigen software ontwikkelen. Waar ga je voor? Open source of copyright?

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans, WisMon.